

Azərbaycanın BMT-yə üzv qəbul edilməsindən 31 il ötür

BMT-də islahatların aparılması zamanın tələbidir

Azərbaycanın Birləşmiş Millətlər Təşkilatına üzv qəbul olunmasından 31 il ötür. 1992-ci il martın 2-də BMT-nin bütün üzvlərinin yekdilliklə səsverməsi nəticəsində ölkəmiz təşkilatda üzv olub. Həmin dövrdə BMT-yə üzv qəbul olunmaq müstəqillik qazanmış ölkəmizin tarixində mühüm hadisələrdən birinə çevrildi.

ter daşıyır və əhəmiyyətli inkişaf yolu keçib: "Lakin BMT Nizamnaməsində 78 il öncə müəyyən edilmiş vəzifələr müasir global çağırışlarla artıq ayaqlaşmadığı üçün təşkilat vəzifələrini lazımi formada yerinə yetirə bilmir". Hazırda siyasi, iqtisadi, hüquqi dəyərlər, global maraqlar tam fərqli məcraya qədəm qoyub, nüfuz sosialist-kapitalist qütblərinin toqquşmasında ifadə olunmur. 1945-ci ilin standartları ilə yeni dünyaya yanaşmaq,

BMT çərçivəsində çoxtərəfli əməkdaşlıq Azərbaycana beynəlxalq aləmdə mövqelərini möhkəmləndirməyə, daha sıx əlaqələr yaratmağa imkan verdi.

Hazırda Azərbaycan BMT-nin bir çox xüsusi qurum və orqanları ilə səmərəli əməkdaşlığını davam etdirir. Lakin Prezident İlham Əliyevin sözləri ilə desək, Təhlükəsizlik Şurasının dörd məşhur qətnaməsinin icra edilməməsi bu təşkilatın nüfuzuna, əlbəttə ki, əgər belə demək mümkündürsə, əlavə dəyər qatmadı: "Amma indiki şəraitdə artıq tək-cə biz yox, bir çox ölkələr də ısrarla deyirlər ki, bu qurumda ciddi islahatlar aparılmasına ehtiyac var, xüsusilə Təhlükəsizlik Şurasının tərkibinə yenidən baxılmalıdır".

Ölkəmizin BMT üzvlüyünə qəbul edilməsi tarixi hadisə idi

Milli Məclisin İnsan hüquqları komitəsinin sədri Zahid Oruc deyib ki, Sovet İttifaqının dağılması ilə bütün sosialist məkanında, eləcə də ölkəmizdə baş qaldıran milli azadlıq hərəkatları çoxlu müstəqil dövlətlərin meydana çıxmasına səbəb oldu: "Təəssüf ki, bir sıra ölkələrdən fərqli olaraq, Azərbaycanın azadlığa gədən yolu torpaqlarımızın işğalı, separatizm və dövlət quruculuğuna zərbə vuran daxili və xarici iqtisadi-siyasi böhranlar, o cümlədən dövlət çevrilişləri ilə əhatələndi. Belə bir vaxtda, Azərbaycanın 1992-ci ildə BMT-nin üzvlüyünə qəbul edilməsi tarixi hadisə idi. Bu, uzun illər, əsrlər, hətta minilliklər boyu müstəqilliyə can atan millətin varlığının, siyasi ira-

dəsinin təcəssümü və həm də hüquqi müstəvidə buna ən yüksək qiymətin verilməsi idi. Bu elə bir hüquqi platforma idi ki, istənilən siyasi müstəvidə mövqelərimizi gücləndirirdi".

Komitə sədrinin sözlərinə görə, nəzərə almaq lazımdır ki, biz ondan sonrakı dövrdə də itirilmiş torpaqlarımız uğrunda savaşı məhz BMT tərəfindən tanınmış sərhədlərimizə dönüş kimi aparırdıq: "Təşkilatın keçmiş Qarabağ münacişəsi ilə bağlı qətnamələri sonrakı illər ərzində icra edilməsə də, xalqımızın milli-mənəvi, siyasi-iqtisadi və hüquqi mövqeyi məhz həmin aktlarda birləşib, vahidləşmişdi. Yəni Azərbaycanın BMT səviyyəsində tanınması bizə gələcək dövrdə hər kəsi bu siyasi faktla, hüquqi addımla hesablaşdırmağa imkan verdi".

Zahid Oruc, həmçinin qeyd edib ki, birləşmiş millətlər de-fakto mövcud olmasa da, Azərbaycan dövlətinin və xalqının Vətən müharibəsindəki qələbəsi, obrazlı desək, millətləri birləşdirdi: "Əgər indi torpaqları düşmən tapdığı altında olan dövlətlər və xalqlar öz ərazilərinin azadlıqları uğrunda mübarizə aparırlarsa, onlar Azərbaycanı bir simvol kimi görə bilərlər".

Azərbaycan Prezidentinin BMT ilə bağlı mövqeyi təşkilatın xilasını üçün ədalətli və pragmatik həll yoludur

Milli Məclisin deputatı Bəhruz Məhərrəmov bildirib ki, BMT-Azərbaycan əlaqələri çoxşaxəli və sistemlik xarak-

tərəfdən, hətta effektiv olsa belə, BMT-nin fəaliyyətində bir çox dövlətlərə, xüsusən islam dünyasına münasibətdə ikili standartlar müşahidə olunur. Məsələləri faktiki olaraq Təhlükəsizlik Şurasının yalnız 5 daimi üzvü həll edir. Elə Azərbaycanın nümunəsində 30 il yerinə yetirilməyən BMT Təhlükəsizlik Şurasının qətnamələri də bunun ən bariz nümunəsidir. Prezident İlham Əliyevin dəfələrlə ifadə etdiyi kimi, "Azərbaycan 30 ilə yaxın işğala hərbi-siyasi vasitələrlə son qoyub, öz ərazi bütövlüyünü bərpa edib və BMT Təhlükəsizlik Şurasının 4 qətnaməsinə özü həyata keçirməli olub". Dövlət başçısının sözlərinə görə, BMT özü bu qətnamələrin tələblərinə əməl etməli idi: "Məhz bu, BMT Təhlükəsizlik Şurasında islahatlara ehtiyacı diktə edir".

B. Məhərrəmov deyib ki, rəsmi Bakı BMT qətnamələrinin icrası üçün kimsəyə möhtac deyil: "Azərbaycan öz məsələsinə təkbaşına həll yolu tapıb, BMT qətnamələrini icra edib. Lakin bəzilərinə münasibətdə hətta saatlar içində hərəkatə keçən BMT mexanizmlərinin bəzən icrasız qalması təhlükəli tendensiyadır. Cənab İlham Əliyevin "BMT-də islahatlar aparılması, Təhlükəsizlik Şurasının tərkibinin genişləndirilməsi" barədə mövqeyi daha çox təsisatın nüfuzunun bərpası və ümumilikdə təşkilatın özünün xilasını üçün kifayət qədər sadə, ədalətli və müasir global çağırışlara uyğun və pragmatik həll yoludur".

*Nəzrin QARDAŞXANOVA,
"Azərbaycan"*